

POLITIET

Politidirektoratet
Postboks 8051 Dep
0031 OSLO

SOR-OST POLICE DISTRICT

Deres referanse:
201504611

Vår referanse:
201400466-9 712

Sted, Dato
Tønsberg, 1.12.2016

INNSPILL TIL HØRINGSUTTALELSE - FORSVARETS BISTAND TIL POLITIET

Innledning

Det vises til epost av 21.10.16 fra politidirektoratet hvor politidistriktene bes uttale seg om forslaget til ny instruks for forsvarets bistand til politiet.

Sør-Øst politidistrikt mener at arbeidsgruppen som er ledet av Arne Røksund, har kommet med mange gode forbedringspunkter i forslaget til ny Bistandsinstruks. Som det fremgår av følgeskrivet til høringen, stiller arbeidsgruppen seg samlet bak rapporten med unntak av forslaget til ny § 7. Vårt høringssvar vil derfor primært omtale den endringen, men vi vil også knytte noen kommentarer til enkelte andre endringer.

Ang §§ 4 og 5:

Forslaget til ny tekst i §§ 4 og 5 medfører en forenklet beslutningsprosedyre, og gir rom for hurtigere behandling av anmodninger. I tillegg gis det anledning til både å starte planlegging/forberedelser til aksjoner samt fremføring av styrker og andre ressurser. Disse endringene vil innebære at responstiden for de aktuelle ressursene reduseres ytterligere enn i dagens situasjon. Dette støtter vi fullt ut.

Ang § 7:

For å løse oppgaven med terror på skip i fart er Norge avhengig av en beredskapsressurs som er tilpasset det sivile samfunn. Politiets arbeid er tilpasset og utviklet for det sivile samfunn, og borgerne forholder seg til politiet i det daglige og ved kriser. En hendelse om bord i et skip kan i likhet med øvrige operative hendelser, fremstå som noe annet i initialfasen enn det fasiten i etterkant viser. Ved at politiet i dag har ansvaret for maritim kontraterror (MKT), vil det være uproblematisk dersom en hendelse som blir oppfattet som terror viser seg "kun" å være alvorlig kriminalitet utført av en enkeltperson(er). Politiet er på stedet og leder aksjonen, uavhengig av type hendelse. Dersom endringen som er foreslått gjennomføres, vil vi kunne få situasjoner hvor forsvaret aksjonerer ut fra et terrorperspektiv, men må trekke seg ut når det viser seg å være ordinær kriminalitet. Da vil ledelsen av operasjonen måtte flyttes fra forsvaret til politiet. Det anses lite hensiktsmessig.

I forbindelse med både terroraksjoner eller alvorlig kriminalitet om bord i skip, så vil hele eller deler av båten være å anse som et åsted. Besetning og passasjerer vil kunne være mistenkte,

Sør-Øst politidistrikt

Sør-Øst politidistrikt
Post: Postboks 2073, 3103 TØNSBERG
Besøk: Baglergaten 2, Tønsberg

Tlf: 33 34 44 00
Faks: 33 31 36 02

fornærmede og vitner. Politiet er utdannet til å tenke åstedssikring under og etter operasjoner, samt at politiet håndterer oppdragsløsning og etterforskning det daglige hvor de løpende forholder seg til mistenkte, fornærmede og vitner. Denne kompetansen har ikke forsvaret på samme måte, da dette ikke faller under deres primær oppgaver. Vi stiller spørsmål ved hvordan kvaliteten og fokuset på etterforskning vil bli ivaretatt dersom forsvaret har ledelsen under MKT. Vi frykter at det vil forringe kvaliteten på etterforskningen.

Vi tror at publikum i utgangspunktet føler mer trygghet dersom hendelser håndteres av politiet i fredstid. Prinsippet om ikke å bruke forsvaret mot sivile i fredstid, er en viktig verdi i det norske samfunn. Så kan det i denne diskusjonen trekkes frem at forsvaret bistår politiet under MKT også i dag. Men å gå fra at forsvaret yter bistand til politiet, til at de overtar ansvaret for MKT og i ytterste konsekvens aksjonerer uten politiets tilstedeværelse og ledelse, er etter vårt syn ikke heldig.

Dersom et passasjerskip blir utsatt for terror, vil passasjerer/mannskap på båten og sivile samvirkeaktører kontakte/forholde seg til politiet slik de gjør i hverdagen. Med andre ord har politiet sensorer som forsvaret ikke har for å få informasjon om hendelsen. Det vil ikke være slik at publikum har forutsetninger for å vurdere hvorvidt det de opplever skal ledes av politiet eller forsvaret. Følgelig kontakter de politiet med sin informasjon. Etter vårt syn vil det komplisere krisehåndteringen dersom politiet da skal videreformidle all informasjon til forsvaret som styrer hendelsen. Det er avgjørende i akutfasen å få hurtig og korrekt informasjon fra publikum. Det er en klar fordel at denne informasjonen ikke må videreformidles til forsvaret. Med dagens modell hvor publikum kontakter politiet og ledelsen av operasjoner skjer der, er det større mulighet for å få en rask og helhetlig situasjonsforståelse. Dette gir PM et godt beslutningsgrunnlag. God kvalitet i første fase av krisehåndtering er avgjørende for utfallet av krisen.

Hendelser som innbefatter terror vil også kunne medføre andre typer operasjoner som går parallelt. Under en terror situasjon om bord i skip vil det kunne foregå en redningsaksjon samtidig, feks dersom båten blir satt i brann, grunnstøttes med overlegg. At politiet da leder operasjonen og samarbeider med HRS og øvrige samarbeidspartnere som vi samspiller med i det daglige, anses som en klar fordel.

En stor del av skipene som befinner seg i norske farvann er registrert i andre land enn Norge. Dersom forsvaret overtar ansvaret for MKT, vil det kunne oppfattes som en krenkelse av andre lands suverenitet dersom FS leder og gjennomfører operasjoner på disse skipene.

Arbeidsgruppen mener at samarbeid mellom politi og forsvar er preget av prestisje og revirkamp. Dette er et utsagn som vi stiller oss undrende til. Vårt inntrykk er at det på taktisk nivå er gode relasjoner mellom BT og FS, og at det er klarhet med tanke på ansvar og roller i MKT. Videre opplever vi i vårt daglige samarbeid med forsvaret/HV som tett og nært og ikke preget av prestisje.

For at forsvaret skal overta ansvaret for terror til sjøs vil man flytte ressurser til kystnære områder og opprette døgnkontinuerlig beredskap. I dette ligger det trolig en økt forventning til bedre økonomiske rammer til Forsvaret. Vi stiller spørsmål ved om det er samfunnsmessig ønskelig å bruke ressurser på soldater i beredskap for en sivil hendelse. Vår oppfatning er at det vil være bedre samfunnsøkonomi å bruke denne eventuelle ressursøkningen på politiet og at man gjennom det får utnyttet ressursene også i daglige til publikums beste.

Med hilsen

Christine Fossen
politimester

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.